

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Ce e „Tribuna“ zilelor noastre?

I.

Noua harță și urzitorii ei.

De Octavian Goga.

Iată-ne, iubite cetitor, din nou în fața steagului roșu! Puținele zile de pace au trecut și acum harța trebuie să izbucnească iarăși în cetele noastre, cu mai multă patimă și cu mai multă îndărătnicie. N'au tras în cumpănă, se vede, dorințele unor suflete ce se ceriau după o atmosferă mai senină, în care întrecerile muncii să înlocuiască chiotul injuriilor sterpe, n'a fost apreciată nici modesta noastră invocare a „păcii lui Dumnezeu“... Nu! Potrivnicii acestei gazete s'au înșiruit din nou în linie de bătaie, și-au împărțit rolurile și cartușele și iată-i dând un proaspăt asalt strașnic în potruva redutei sfidătoare...

Va să zică, ploaia de funingine a reînceput. Iarăș coboară umbre negre în jur de noi, iar ne năpădesc bănuiele întunecate. Se pun din nou în circulație lozincele mari, cari asurzesc urechea de-apropelului și zăpăcesc lumea... — „Tradarea“ — „infama tradare“ bate iarăș la poartă și îngrozește văzduhul cu pocnetele ei goale... Și-acum nu mai e vorba de articole răslețe de gazetă în cari se turna pe neresuflete paraponul cutărui om necăjit. O, atunci erau vremuri ușoare și cât se poate de suportabile. Acum am intrat însă într'o fază mai grea și mai îngrijitoare. Acum vin cărțile la rând.

Distinsul meu amic, Alexandru Vaida, a făcut laudabilul început. Cufundat într'o tăcere laborioasă de câteva luni, a pregătit un op voluminos, o adevărată monografie a multelor bănuiele zadarnice, cari până mai deunăzi au fost aruncate în vânt. E o carte mare a-cestă operă pragmatică, investită cu titlul pe cât de sugestiv, pe atât de înfrățit cu realitatea: „Tisza, Mangra și Tribuna.“ Mai are și avantajul de a ni-se prezenta cu o împărțire adevărată arhitecturală a materiei, cu o serie de capitole ale căror nume strălucesc de substantive alese pe podobie și de adânci citații din „Faust“.

Prețioasa carte nu e nici chiar scumpă: o coroană pentru cei din regatul sfântului Ștefan și un franc cincizeci pentru cetitorul din Țara românească. Când te gândești, că poeziile lui Eminescu sânt cincizeci de bani mai scumpe, abia atunci înțelegi ieftinătatea derizorie a acestei opere. Și dacă vine vorba de valoare, abia atunci o poți cumpăni, când îți dai seama, că, până când autorul satirei III în treizeci de ani abia a putut să pătrundă pe masa cetitorilor, admirabila carte dela Brașov în două săptămâni s'a răspândit în zeci de mii de exemplare, pe tot cuprinsul pământului românesc dela Micălaca până în stepele Dobrogei... Trebuie să spunem însă, că în această luminoasă acțiune de propagandă, meritul nu revine atât domnului Vaida, cât altor factori, cari poartă la inimă destinele strănepoților lui Traian. Dâșii în frunte cu inimosul și obiectivul organ autorizat al comitetului național, s'au îngrijit de răspândirea opului prin toate cătunele. Muncă și zel și bani au răsărit, ca din pământ, în fața fericitului eveniment literar. Preoții și învățătorii și văduvele lor de pretutindeni, au primit gratuit cartea cu învălitoare roșii care astăzi e discutată, e sorbită în toate slovele ei și săvârșește negreșit regenerarea conștiințelor și înseninarea sufletelor obidite. — Pare că văd, cinstiți cărturari dela

sate, dvoastră, cari veniți în fruntea țăranilor cu frunză de stejar în pălărie, cari vă pierdeți congrua și suferiți cu răbdare de mucenici izulțele jandarmilor, pare că vă văd acum cum stați de edificați pe urma minunatelor cetanii, cum vi-s'au umezit ochelarii de lacrima emoției curate, cum vă îmbrățișați uniți și neuniți, pătrunși de fiorul bunei înțelegeri, binecuvântându-vă mai marii: armonia frunțașilor noștri e pavăza puterii noastre, pilda lor trebuie s'o urmăm, dacă vrem să ducem nația la liman...

Noi, acest mănunchiu de ostași fără aspirații la fotoliile din „statul major“, noi ce să facem acum când ploaia de săgeți înveninate cade asupra noastră? Ce să facem când steagul alb pe care l-am ridicat a fost stropit de noroi și vorbele noastre potolite de pace au primit răspuns o cascadă de bolovani? Fi-rește, că trebuie să ne apărăm. Așa cum putem, înfruntând cu pornire dârză loviturile cari vor să ne desființeze. Poate, că vom fi distruși și nici praf nu se va alege de capul nostru. Dar, înainte de-a ne cufunda în primitoria obscuritate, ne vom spovedi încalte, vom spune ce avem pe inimă...

Vor curge dar iarăși râuri de cerneală, se vor inventa epitețe noi, vor răsuna și inevitabilele injurii, așa cum e legea din bătrâni în retorica discuțiilor noastre publicistice. Toate aceste și câte vor urma de-acum înainte, vă rugăm, iubiti cetitori, să nu le încrestați la răbojul greșelilor noastre, ci să le primiți ca un dar, ca o răsplată a jertfelor și suferințelor noastre, mult laudată înțelepciune a unor frunțași cu mai multe cuprinsuri decât noi, — bieți drumeteți pe-o cale, unde cresc multe flori, dar puțin mălai. — și să le mulțumiți lor, că v'am dat din nou prilejul să asistați la spectacolul care v'a făcut bucuria o iarnă întregă. Lor să le mulțumiți, fiindcă dâșii au crezut din bun senin, că e sosită vremea să ne certăm din nou, dâșii au pus piciorul în prag aruncându-vă laconicul „ori-ori“ și dâșii au pornit această nouă cruciată ignobilă împotriva ziarului „Tribuna“, acoperit astăzi de insultele lor în toate tiparele ciș și transcarpatine. Dar să le mulțumiți!

Pare-că te văd, cucernic preot dela poala munților, cum stai cu privirea nedumerită și resemnată în fața acestor vești, cum se urzește gândul tău drept și de omenie: — Bine, de astea avem noi lipsă acum? Acum, când ni-se prăpădesc școlile, când tânjim cu sufletul rănit de dezastrele înfringerii politice, care ne-a încercat cu alegerile din urmă, acum găsec oamenii din fruntea trebilor noastre, că nu sânt trebuințe mai mari de împlinit, decât să ne răscolească mânia împotriva unei gazete din care eu zilnic culeg însuflețirea în viforul atâtor ispite și vrășmășii?..

Și gândul se duce tot mai departe cumpănind rostul lucrurilor: Iaca, tot cetim zi de zi de programul partidului național, de problema votului universal, de sutele școlilor populare ce ni-s'au închis și câte alte lucruri cari ne dau de gândit... S'a găsit până astăzi vre-unul măcar între oamenii politici, pentru cari am bătut atâtea drumuri ca să-i vedem în

parlament, s'a găsit să ne trimită vre-o cărtușie de lămurire și îndrumare? A venit comitetul național, ori vre-un deputat, să ia condeiul în mână să facă o broșură de propagandă de zece pagini, în care să ni-se explice programul trământărilor noastre politice, să ne desvâlească avantajile votului universal de care ne poticnim în cuvântări spuse pe repezeală la tribuna răbdurie a unei adunări de țărani, ori să facă un apel în care să ne vorbească de primejdia legii lui Apponyi? Ori că au venit să deie în vileag pricinile căderii noastre din anul trecut, să ne arete mișelia potrivnicilor, să sbiciuiască păcatele noastre și să trezească încredere în sufletele cliinuite de îndoială? Nu. Pentru astea n'ați avut nici condee nici vreme, nici bani, ilustritățile voastre. Dar, ca să inundați lumea cu o carte unde pretindeți desființarea unui organ de publicitate, care după o luptă cumplită de cincisprezece ani și-a asigurat cât de cât existența, pentru a așăta până la paroxism ura între oamenii de-un sânge și a-i împărți în tabere, pentru a ne zăpăci pe noi popii și dascălii dela sate, cari ne facem educația politică și culturală din coloanele numitei gazete și nu găsim în ea decât îndemnuri cinstite, pentru asta aveți toate mijloacele, cari se revarsă cu o abundență prodigioasă de nespuse?... Nu știu prin ce văzduhuri înalte o fi plutind judecata d-voastră, ilustrilor șefi și subșefi, în fața cărora îmi scot pălăria, dar mintea mea proastă, crescută în povăța molifelnicului îmi spune că e jalnică și că e grozav de putredă Danemarca asta a noastră...

Și așa se urzește înainte tortul gândurilor tale triste, drept credincios oștean fără nume al luptelor noastre, care poate nu ești în drept să-i ceri lui Dumnezeu o soartă mai bună, dar ai o cumplită dreptate să pretinzi pe seama ta o mai cuminte oblăduire din partea conducătorilor tăi.

Celce scrie aceste rânduri a fost onorat de d. Alexandru Vaida în broșura amintită cu o scrisoare deschisă, care implică oare cum un răspuns și-o justificare. Cu toate elogiile însă, pe cât de măgulitoare pe atât de nemeritate, ale acestei scrisori amicale, cu toată cinstea incontestabilă ce-ți aduce o discuție ziaristică cu un bărbat de bun nume, totuș scriitorul acestor șire amare, s'ar simți îndemnat de astă dată să nu mai spue nici un cuvânt, oricât s'ar socoti de nedreptățit, s'au jignit în credințele lui... Ar tăcea, fiindcă e pe deplin pătruns de ideea, că împăcarea ce-ți-o poate da curățenia conștiinței tale e suprema mângâiere de care nu se lipește noroiul deapropelului și ar tăcea, fiindcă n'a simțit nici odată nevoia de a produce certificate, pentru a-și demonstra cinstea de bun român... Ar mai tăcea și dintr'un sentiment de nemărginită silă, care se naște totdeauna în fața micilor uri nesăbuite, ar tăcea și din plictiseala pe care țe-s'o aduce repetarea la înfinit a unei arii imposibile, ar tăcea și din pricina orizonturilor coborâte ale acestui soi de întreceri cari nasc injurături și batjocuri ieftine... Sunt atâtea și atâtea motive...

Dar aici nu e vorba de vrednicile sau poticnirile unei persoane, care poate fi sacrifi-

cată, de dragul păcii în țară. Aici e vorba de o serie de greșeli regretabile, cari caută a da o îndrumare nepotrivită spiritului public la noi, cari trebuie deci combătute, pentru a salva principii pe cari le socotim utile în frământarea noastră. Și mai ales e vorba de apărarea unei instituțiuni, împotriva căreia s'a pornit pe nedrept o campanie de distrugere și care e menită să rămâie un puternic mijloc de propagandă politică și culturală a aspirațiilor noastre naționale.

Aceste considerații sunt destul de puternice, pentru-ca cineva, punând la o parte orice rezerve de condescendență, să ia în mână condeiul și să dea frâu liber gândurilor cari îl preocupă, călăuzit de ideea, că adevărurile pe cari le spune pot restatornici încâtva echilibrul unei situații. Acest gând este cu mult mai ademenitor, decât să poată fi biruit de micile desavantajii pe cari ți-le așează în perspectivă o asemenea pășire, sau de marile injurături cari au să te acopere drept răsplată.

În cele următoare deci, se va încerca zugrăvirea unei schițe, în care cu risicul de a se repeta unele lucruri, se va lămuri adevărul tendințelor cari au călăuzit ziarul „Tribuna“ în timpul mai nou și temeinicia insultelor ce i-se aruncă. Nu vom da în aceste coloane un duel cu toate paginile broșurii dela Brașov, fiindcă întru cât se poate ne ferim de supliciu pedepselor nemeritate, dar îi vom pune la cântar tezele fundamentale și le vom analiza, făcând să iasă astfel la iveală mai lămurit credințele noastre.

Rezultatul acestei discuții va fi deci accentuarea respicată a următorului adevăr care s'a impus de mult: „ziarul „Tribuna“ este și astăzi ca și în trecut apropiat, când și-a câștigat simpatia obștei românești, un organ de publicitate, care în cadrele principiilor fundamentale ale partidului național, reprezintă linia de intransigență față de dușmanii noștri și spiritul critic în judecarea chestiunilor noastre interne“.

Patriarhatul și Românii din Turcia. »L'Indépendance Roumaine« primește dela corespondentul său din Constantinople următoarele informații:

Scrisori confidentiale adresate de către Fanar mitropoliților din Gârce și Grebena pe o cale indirectă, conțin instrucțiunile următoare:

»Nu pierdeți nici cel mai mic prilej de-a lucra, căci guvernul român actual care ne este favora-

bil, poate fi schimbat și propaganda română poate reîncepe.

Desfășurați, deci, toată silița pentru a nimici învățământul limbei române.

Tratați pe Români după împrejurări, când cu blândețe, când prin amenințarea de a le aplica pedepsele poruncite de marea noastră biserică.

Pentru a înlesni mai ușor această sarcină sfântă pe care v'o prescrie marea biserică, va trebui acuma să câștigați prin toate mijloacele posibile prietenia autorităților și a organelor comitetului Uniune și Progres.

Nu pierdeți nici o clipă«.

Nouă indemnitate. Se zvonește că guvernul, lungindu-se prea mult discuția asupra bugetului ministerului de culte va fi nevoit să ceară din nou, pe termen de trei luni, indemnitate. Față de zvonul acesta, guvernul a declarat că și dacă nu va cere indemnitate, în orice caz va face să se voteze apropiatiunea, care încă este o formulă de exprimare a încrederii față de guvern.

Programul de muncă al Camerii. Până astăzi la discuția bugetului de instrucție s'au mai anunțat 18 deputați, între cari și cele două umbre nenorocite, Mangra și Szigeszkü. După toate semnele discuția va mai dăinui deci 10 până 'n 15 zile, mai prevăzându-se un număr mare de oratori, afară de cei ce s'au anunțat deja. În acest restimp vine și vacanța scurtă de Rusaliile catolice. Va ținea numai patru zile. După discuția bugetului va urma proiectul de »apropiațiune«, promițând și acesta câteva ședințe de discuții. În interval comisia militară și cea de justiție vor pregăti pentru desbatere proiectele militare. Raportul comisiilor probabil să nu fie prezentat Camerii decât în Iulie.

Alegerea dela Ciaba. Vineri va fi alegerea dela Ciaba, pentru fostul mandat al lui Achim. Sunt trei candidați: Kristoffy, Ursziny János și Szegő Gábor. Dintre aceștia Kristoffy are cei mai mulți sorți de izbânpă, pentru că nu-i face greutate mari nici guvernul, pentru că el este sprijinit de partidul țărănesc al lui Achim și mai ales pentru că el este aderenții celui mai larg sufragiu universal.

Răspunsul d-lui Caragiale.

DI I. L. Caragiale, ilustrul nostru scriitor, răspunde articolului nostru „Dl Caragiale și împăcarea“, în *Românul* de Duminecă. Dacă am fi rău-tăcioși și obraznici, așa cum ne crede dl Caragiale, poate că am insista asupra felului cum ne răspunde d-sa și poate că am arăta mai pe larg cum scapă, oarecum „prin tangentă“, marele nostru scriitor, din cleștele în cari eram siliți să-l strângem, pentru cele două articole vinovate ale d-sale, asupra împăcării cu Ungurii. Căci, în definitiv, ce face maestrul pe șapte coloane din „Românul“? Ne povestește o destul de nostimă poveste „Între Stan și Bran“, ca să scoată pe urmă la iveală, că Stan am fi noi dela „Tribuna“ și Bran ar fi autorizat și că d-sa mai bucuros slujește pe Bran decât pe Stan, pentru că Bran ar fi „om de omenie“, iar Stan cine știe ce pehlivan vândut lui Jeszenszky.

Mă rog, noi n'avem nimic împotriva dacă dl Caragiale socotește că are dreptate?!... Dacă distinsul nostru scriitor crede că e mai bine să sprijinească pe Bran autorizat, care, în treacăt fie zis, este dușmanul oricărui progres al vieții noastre naționale, noi ce ne putem face? Dar de-altfel noi nici nu discutăm această chestiune, care îl privește personal pe dl Caragiale, ci vădit impresionat de părerile greșite ale d-sale, asupra așa numitei împăcări, noi am scris la gazetă, orientând publicul nostru despre adevăr. Socotim că aceasta era o datorie a noastră și ori câtă considerație am fi avut față de un mare scriitor ca dl Caragiale, nu puteam să tăcem. Că noi l'am fi tras de mânecă, cum susține, numai de dragul unei polemici cu d-sa, încă nu este adevărat, pentru că

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Sbucium.

De Maria Cunțan.

I.

Când în amurgul pașnic din chilie
M'ai întrebat domol, la ce am venit
Aveai în ochii atâta poezie —
Sufletul tău mi-s'a desvâluit.

Răspunsul meu l'au înecat suspine,
Ne-am despărțit ca doi — înstrăinați.
De-atunci, mă prinde dor când seara vine
Pare c'aștept în ușa mea să bați.

II.

De-ai bate tu la ușa mea
Cu gânduri de împăcare,
Nici o îndoială n'ar afla
Spre steaua mea cărare,

Și dacă tu m'ai — agrai —
Muștrându-mă'n iubire,
Nici o durere n'ar mai fi
Și nici o — rătăcire.

III.

Când după nopți neodihnite
Imi vine somnul cei d'ntâi,
Simt brațul tău, pe nesimțite
Cum mi-s'așterne căpătâi.

Tresar atunci și mi-se pare,
Că glasul tău m'ar fi chemat...
— Nenorocită arătare
De atâtea-ori m'ai înșelat!...

IV.

Deschide 'mi ușa ta, ori când
Mă va munci amarul
Ș'atâtea patimi pe pământ,
La tine 'mi stă — altarul.

Nu mă 'ntreba de unde viu
Pe drumuri — rătăcite,
Dacă 'ți aduc vre-un sicriu
Ori ramuri înflorite.

Nu mă petrece de-oi pleca
Când ceru-i n'lmăi stele —
Căci visuri mă vor apăra
Și câtecele mele.

V.

Ochii tăi pribegi departe
Sânt împărății străine,
Au sosit din altă lume
Solii lor până la mine.

Mi-au trimes răvaș de-acolo,
Să-mi fac rândul mai curând.
Că destul imi străluciră
Noaptea 'n vis și ziua 'n gând.

VI.

S'a frânt în pieptul meu o strună,
Pe care tu erai, stăpân —

Din lumea cea de voiă bună
În care-am rătăcit o lună
Doar lacrimile 'mi mai rămân.

O amintire rourată
Și cântecele care 'n vis
De a ta cântare legănată
Le-am scris-pe aripa curată
A dorului ce mi-ai trimis.

VII

Din valuri au rămas doar' spume
Și malul e 'nflorit, e vină,
De-ai ști ce drag imi e de lume
Acum când soarele se 'nclină.

Mă mângăie domol pe frunte,
Dă-mi mâna, prinde-mă de brâu,
Să ne urcăm pe-un vârf de munte
Ca să sînteasă mai târziu.

VIII

O, vai, de nu s'ar stinge
Din farmecul vieții,
O clipă numai — una
Ca, n'aveci să fie a mea;
Să n'o poată atinge
Nici mâna bătrâneții,
S'o retrăiesc într'una
Când soartea-mi va fi grea.

O de-aș putea 'nțelege
Din greul ei iubirea
Din suferință, harul,
Minutului senin —

noi am tăcut față de primul articol al d-sale, care ne așezase într-o situație foarte penibilă, am tăcut și numai după ce am văzut cu durere că d-sa stăruie asupra împăcării, ne-am hotărât să scriem și noi.

Dar dl Caragiale este supărat pe noi, nu știm pentru ce, și în supărarea d-sale afirmă și inexactități ca de pildă, că noi l-am socoti ca pe un „intrus în templul literelor”, de unde am voi să-l scoatem. Credem că cu cea mai mare... bunăvoință, nu ar putea scoate cineva din scrisul nostru necum din intențiile noastre, așa ceva. Noi ne dăm doar foarte bine seama, mai bine decât Bran autorizat, că din acest templu, în care are drepturi *ab antiquo* distinsul nostru scriitor, chiar dacă am vrea nu l-am putea scoate. Dar, cum spuneam, dl Caragiale este supărat pe noi și în supărarea d-sale uită că noi îi combatem numai anumite păreri greșite asupra împăcării cu guvernul și cu Ungurii, cum ar zice mult laudatul d-sale amic V. Goldș. În treacăt, doar dacă atinge această chestiune, maestrul, scriind cu o ironie învâluită, că noi am fi spus că dsa „astăzi la bătrânețe gândește altfel, de cum gândea, acum mai bine de patruzeci de ani, în *frageda-i tinerețe*, fiertatul Eminescu”. Da, noi am scris-o aceasta și o susținem și acum. Eminescu, la 1870, ori cât era de tânăr, ne cunoștea și era pătruns de necesitatea luptelor noastre naționale. Să citească ori cine scrierile lui politice, cari oricum ar fi ele de fragmentare pot alcătui și astăzi o biblie a ori cărui Român și se va convinge de adevărul nostru. Eminescu, în *frageda-i tinerețe* corporală și în maturitatea ideilor lui politice, scria în Federațiunea din 1870, în chipul următor: „Asemenea cum nu te poți înțelege cu un

om, a cărui limbă și noțiuni diferă astfel de ale tale, încât el rămâne pentru tine netraductibil, căci tu nu ai noțiunile ce le are el, cum el nu le are pe ale tale: — tocmai așa nu te poți înțelege cu *inteligenta* maghiară. Impăcare sau transacțiune nu se încap aici, căci divergența noțiunilor fundamentale și a principiilor sistematice condiționează o eternă divergență a deducțiilor din ele.*)

Eminescu își sprijinea acest mare adevăr pe un studiu întins al unor fapte pozitive și când în același articol scria că „*drepturile și legile ce au de a ne governa pe noi, nu avem a le cere decât dela noi înșine*” a precizat o formulă veșnic călăuzitoare în politica noastră.

Va fi fost Eminescu tânăr la 1870, dar prin aceste constatări a dat dovadă de o desăvârșită maturitate politică.

Socotim însă că este absolut inutil să mai discutăm această chestiune, pe care distinsul nostru scriitor nu a ținut de bine să o mai atingă în articolul de Duminecă — poate, cine știe, în urma articolului nostru. În cazul acesta ne simțim deosebit de fericiți și dacă iubitul nostru maestru ar părăsi cu desăvârșire chestiunea împăcării, noi am tăcea totdeauna și am răbda, pe cum am răbdat și până acum, toate injuriile grele ce ne-a asvirlit și probabil ne va mai asvirlit eminentul autor al lui Marius Chicoș Rostoganu. Pentru că oricum nu am iscăli articolele din această gazetă și prin urmare oricât am fi de minusculi și anonimi față de marele Caragiale, sântem băieți cu mult mai bine crescuți decât să tulburăm micile ambiții bătrânești ale unui puternic și valoros scriitor român, care, durere, nu vrea

*) Scrieri pol. și literare p. 47.

să înțeleagă sau nu vrea să aprecieze nici idealurile unui popor întreg (nu ale gazetei noastre, cum scrie dl Caragiale) și nici isbucnirile luminoase ale unei generații tinere, care cu patima iubirei de adevăr, cearcă să urnească din loc, carul înămolit al politice românești de aici!

Cum ziceam însă, fără chestiunea împăcării!

Pacea cu naționalitățile.

— Un articol al d-lui Jászi. —

Ziarul „Világ” a deschis o discuție asupra chestiei de naționalități și a publicat pe rând păreri emanate dela diferite mentalități — drept răspuns la un articol cu același titlu, publicat de sociologul Jászi în numărul de Paști al pomenitului ziar. Deși discuția aceasta, dusă de un ziar străin de aspirațiile noastre ca neam, nu înseamnă nici pe departe înfăptuirea unei păci statornice între supușii acestei țări; ne dă totuși dreptul să credem că s'a făcut un pas mai mult spre viața constituțională adevărată, ascunsă în sinul unor vremi prea îndepărtate încă. Căci vedem schimburi de păreri ale unor oameni între cari sânt unii și de bună credință și discuția este susținută la nivel științific, cu toate, că puțină vreme în urmă despre aceeași chestie nu se putea deschide vorba decât atunci când se cerea suocarea ori căror pretenții și aspirații naționaliste, băgând opinia publică în sperieți cu gorița „primejdiei naționaliste” care-și avea întotdeauna efectul, mulțumită presei șovine de pânura imperialistei „Budapesti Hirlep”.

Pentru a răspunde părerilor divergente de până aci, și poate chiar pentru a readuce discuția — care începuse să devieze — la vâgășul băstinaș, numărul de azi al ziarului din vorbă, revine iarăși la cele două puncte principale, fixate acum câteva săptămâni drept condiții primordiale a rezolvirii chestiunii de naționalități — în următoarele: Școli bune, administrație bună și legislatură bună — *în limba poporului*, iar al doilea: recunoașterea dreptului — pentru fiecare dintre naționalități, de a-și cultiva neîmpiedecate limba și cultura, formând aceste puncte minimul pretențiilor programului naționalist.

De-o fi ca să mă lege
Vr'odată — fericirea,
Să-mi fie vad — amarul
Și sprijin al meu chin.

IX

Iubire sfântă, tu ești cârmuirea,
Puterea vieții și lumina firei. —
Ingenunchiați și-aducem preamărind
Prin sunetul tremurător al lirei.

Noi nu te știm — dar caldă ca un soare
Tu ne învii: cu farmecul tău lutul —
Și te simțim când — mamă iubitoare —
Pe frunți brăzdate ne-ai depus sărutul.

Medalioane.

De Em. Gârleanu.

Calendarul.

În părete, în fața mesei mele, am bătut un calendar. E un calendar mic, cu foile cât niște frunze, cari foi și ele, ca și frunzele, se scutur zilnic, micșurând mănunchiul de-asupra căruia o pasere cu aripile în sbor, par'că mi-ar da simbolul vremii.

E lucrul cel mai mic din odaia mea, cel mai neînsemnat. Sunt zile când nu-mi arunc de loc privirea asupra lui, când îl uit, agățat acolo, sus, pierdut par'că printre florile tapetului de pe părete. Și apoi, deodată, fără voe, ochii mei îl întâlnesc, mă duc la el, socotesc vre-

mea, și o întreagă toamnă de frunze tipărite se așterne îndată jos, la picioarele mele. Smulge astfel săptămâni întregi, trecute fără să-mi fi dat seama, topite în urmă ca niște clipite, stânse ca niște scântei furate de furtună. Și așa, când și afară frunzele copacilor încep să cadă, când toamna ruginește grădina, când paserile călătoare bat, iar cărările albastre ale înaltului, când cei dintâi fulgi alunecă alene, de se așează, tremurători, peste petalele crețe ale crisantemelor din straturi, îmi dau și eu sama că și calendarul mic și-a scuturat și el foile, că n'au rămas decât câteva cari, repede, se vor duce și ele după celelalte. Și când cea din urmă foie cade, în părete, și'n același loc în care ochiul meu știe să-l găsească, pun un calendar nou. Și, iarăși, toamna lui începe dela cea dintâi foie...

E ciudat cum în viață întâlnim și ne folosim de unele lucruri mici, pe care aproape nu le băgăm în seamă, poate tocmai din pricina că ele sunt ca un fel de Simboluri ale veșniciei ei deșertăciuni. Iată foile aceste mici ale calendarului pierdut printre florile tapetului, iată foile cari înșamnă zilele ce ne sunt date să le trăim pe pământ; poate că multe din zilele vieții noastre nu prețuiesc mai mult decât crâmpetele acele de hârtie, și cător dintre oameni nu li-se șterge urma de pe lume, tot cu aceeași ușurință, cu care s'a șters urma calendarului lor de pe părete!...

Fericiți aceia cari smulgând o foie din calendar, pot adăuga cu una faptele vieții lor.

Ochii.

I-am văzut curăți, nevinovați și fragezi, — ochii de copil, deschiși asupra lumii ca două stele. Pe luciul lor lumina cade ca pe două petale, iar ei, neștiutori ca florile, sorb lumina și-o resfrâng mai curată. Ochiul unui copil e o picătură de cer, închisă într'un diamant.

I-am văzut apoi calzi, înfiorați între cele două rânduri ale genelor umbroase și apropiate. În clipele aceste de dragoste, ochii au ceva din sclipirile luceafărului de seară, din pâlâfrea sorilor pierduți în nemărginitul hâu al nopților de vară. Din ochii aceștia nu poți culege nici credință nici înșelăciune. Ci numai simțământul nedeslușit și puternic care te atrage, cum te atrag în întunec focurile acele care, pe măsură ce crezi că te-ai apropiat de ele, dânsese par'că s'au tot depărtat mai mult.

Sânt ochii iubitei...

I-am văzut apoi aspri ca două luciri înghețate, tăioși ca două buze de săbii, i-am văzut fulgerători, ca două scânteci de nouri. În clipele aceste apele lor se tulbură și iar se limpezesc, și picătura de cer închisă în scoica lor se preface în picătură de otrăvă. Privirea lor te înfrânge, sclipirea lor te doboară. Ca în fața a doi arhangheli, îți înmoi genunchii și-ți pleci sufletul. Sânt ochii femeii.

Apoi i-am văzut de atâtea ori, flori de mângâiere! — de atâtea ori, coborându-și pleoapele, încălzind leagănul, vindicând du-

Intre cei cari și-au spus cuvântul în această discuție e și fostul deputat Hodza Milan și V. Iacșici, cari mare parte sunt de acord cu cele sulevate de Jász, atât ca constatări principiare cât și deducții practice.

Cu răspunsurile celorlalți cari au luat parte la discuție, și cari în parte preponderantă se disting prin punctul de vedere al înfăptuirii dreptului constituțional teritorial, punct care a avut drept rezultat trei articole pe această temă — nu ne-am ocupat.

Jász însă le clasează după două categorii — cel al „fostului deputat liberal“ și al unui „descendent al lui Bánffy“ — cu colorit romantic, iar cel al profesorului Ajtay Lózsef cu colorit realist, și se mărginește să răspundă deocamdată numai celor dintâi, rezervându-și dreptul să revină și asupra celui de al doilea într'un număr ulterior al ziarului.

Cei doi aveau ca punct strategic aberația că un stat puternic nu poate fi decât unul monoglot, fără să țină seamă de momentele istorice cari ne dovedesc tocmai contrarul și invocă subredul argument că „astăzi toate puternicile state au o singură limbă, afară de neînsemnata Svițera și biata noastră monarhie“. Trecând însă cu vederea puternicile state poliglote din evul mediu, trebuie totuși să recunoaștem că „neînsemnata“ Svițera e singurul stat model al bunei înțelegeri și a culturii supușilor săi. Cu cât e oare mai puțin puternică Belgia și Statele-Unite decât Rusia unitară ca limbă? Pe urmă chiar Suedia și Norvegia, Spania și Portugalia, nu sau despărțit sub schiptruri deosebite, întocmai cum se va despărți și Scoția de Anglia — în data ce se va realiza *Home-rule*-ul, căci cu fiecare zi ce trece, se apropie tot mai mult de acest fapt istoric.

Admitem — cu toate acestea, — că e mult mai puternic un stat unitar, decât unul format de supuși mai multor neamuri, într'un cât aci e mai ușor de stăpânit și mai ieftin; răspândirea culturii e mai eficace căci factorii dornici de muncă cinstită și serioasă, nu sunt hărăziți în activitatea lor hîrjonelile naționale și de rasă; dar trebuie să recunoaștem că statele puternice nu sunt puternice pentru că au fost unitare, ci sunt puternice prin avere și cultură din care apoi în cursul natural a urmat unitatea ca limbă, fapt care se poate proba caz de caz cu Anglia și Franța, demonstrând cum s'a format limba lor unitară din haosul de dialecte al limbilor și diferitelor neamuri, printr'o evoluție lentă ca o urmare naturală a negoțului și meșteșugurilor și cu acestea a bogăției.

Tot atât de greșită e și părerea că unitatea limbii într'un stat ar atârna de voința domnitorului sau a guvernului, căci știe toată lumea că și Belgia, ba chiar și Austria ar fi vrut să

rerea; nici cerul nu e așa de curat și de adânc ca dânsii, nici un cuvânt mai alinător ca ei, nici o picătură de rouă mai străvezie ca lacrima care le isvorește din isvorul mâhnirii lor. Sânt ochii mamei.

Și i-am mai văzut, ah! i-am văzut întunecându-se, sorbind cele de pe urmă raze de lumină, pâlind ca două stele 'n zori, luându-și rămas bun dela lumea aceasta, prin acele licăriri de părere de rău în care pâlpaie sufletul însuși. Le-am văzut genele apropiindu-se din ce în ce, până când, lipindu-se una de alta, au ascuns pentru totdeauna locul în care a strălucit dumnezeirea...

Și-mi vine să cred, că pietrele prețioase pe care le ascunde pământul la sânul lui, sânt ochii aceia cari au mai putut duce cu dânsii cea de pe urmă rază de lumină.

fie stat unitar, dar fără nici un rezultat, fapt care se poate vedea și în sforțările prusicilor care ar vrea să înghită o mână de Polonezii, sforțări cari au eșuat de asemenea, căci asimilarea nu se poate face la comandă ci e statornică de un întreg șir de momente istorice, economice și culturale. Și-ar fi o utopie să susții că Ungaria ungurească ar fi în stare să înghită jumătate țară — formată din alte neamuri cari luptă cu îndirjire pentru păstrarea ființei lor naționale. Iar să invoci politica lui Bismark față de Alsația Lorena și s'o asemeni cu politica de cucerire a Romanilor, e curată prostie, când toată lumea știe că „Roma era atât de nobilă ca să nu pornească război contra limbii și tradițiile celor învinși. Și n'a rămas nici o lege care să oprească pe cineva să-și vorbească limba părinților... Iar Romei nu i-a trecut nici odată prin gând să introducă sistemul școlilor sătești pentru a desbăra pe Galli de limba lor“ (vezi Pustel de Coulanges.)

Și e condamnat să susții că tendințele naționaliste sânt contrare statului — fapt care s'a moștenit ca o veche aberație a dreptului constituțional — și prin urmare le identifică cu tendințele iredentiste; tipica frază cu care sânt timbrate naționalitățile noastre. Aici însă nu e vorba de așa ceva, ci de nevoile fundamentale ale populației rurale care pot fi mulțumite numai în limba părinților lor și cazul acesta se potrivește de minune la naționalitățile din Ungaria.

Aceste argumente le aduc pentru sprijinirea punctului lor de vedere, aducând totodată și dogita propoziție că toate gravaminele naționaliste se reduc la împilarea maseilor dela țară, de clasa cultă a aceluiaș neam, căci jandarmul care asasinează la Tâlna, ar omori cu acelaș sânge rece pe orice descălecător din neam de principe unguresc, dacă ar încerca — în toiul încăerării — să-i smulgă arma.

Ar trebui însă să știe toată lumea că nu numai poporul dela țară e împilat ci și clasa intelectualilor — care nu-și viră grumazul în jugul politicii ungurești de căciuleală și prin urmare suferă în rând cu „prostimea“ rămânând însă credincioasă năzuințelor politice și culturale ale neamului său; căci situația poporului naționalităților nu e identică cu cea a ungușilor și nici unul dintre aceștia nu se va plânge că jandarmii îi împușcă pentru că îndrănesc să poarte insigniile neamului lor, s'au căi cutare slujbaş la dat afară din cancelarie pentru că nu știe vorbi ungurește, nici că copiii nu știu scrie și citi pentru că și-au pierdut vremea învățând cântece și imnuri străine, nici că nu-ș poate alege cel mai mic slujbaş de o lege cu el și nici că orice hărăziță venită dela oficiile statului rămâne pentru el o taină, fiindcă nu vorbește limba ungurească.

Acestea sânt cele dintâi gravamine, fără de înlăturarea cărora nu se va putea rezolva nici odată chestia naționalităților din Ungaria.

Cât despre domnul scoborîtor al lui Bánffy, se vede cât de colo că e robit de sovinișm și ură de rasă, când susține că nu există o cultură românească a parte. Trecând cu vederea cultura Sașilor, trebuie totuși să recunoaștem frumosul rost cultural ce și-au creat Românii și Slovacia, mai ales de două decenii încoace, cu toate prigonirile nenumărate ce au trebuit să sufere în cursul vremii — și orice tendință de a opri în mersul ei acest curent cultural naționalist, se pare o încercare și temerară și riscată — câtă vreme știm că e stimulat de puternica cultură din România și Boemia, care va trece granița, cu toată vigilența autorităților ungurești și de aci înainte, sporind treptat.

Guvernul și școlile noastre.

— Din discursul d-lui deputat V. Damian. —

În ședința de Sâmbătă a Camerei deputaților, deputatul român dela Baia-de-Criș, dl *Vasile Damian*, a luat cuvântul pentru a dovedi cu date și fapte, cât nedrept se procedează față de instituțiile culturale ale naționalităților nemaghiare.

Rezumăm acest discurs energic în următoarele:

„Bugetul ministerului de culte prevede pentru anul 1911 suma de 3.861.000 coroane pentru ajutorarea școlilor medii de toate categoriile. Din suma aceasta școlile medii românești gr. cat. și gr. ort. abia se împartășesc de câteva mii de coroane. Pentru clădiri de noi școli medii și investirea lor se prevede în bugetul anului 1911 suma de 17½ coroane. Din suma aceasta școlile medii românești nu primesc nici un ban, deși în anul trecut gimnaziul român dela Brad a cerut un ajutor de 130.000 coroane. Ninci măcar răspuns n'am primit.

În schimb, însă, vedem că aproape 700.000 de coroane, bani românești, s'au dat pentru școli de stat ungurești: 400.000 de coroane prin comunitatea de avere din Caraș-Severin, pentru gimnaziul de stat din Caransebeș și 200.000 de cor. votate de comitatul Turda-Arieș — ai cărui locuitori aproape toți sânt Români — pentru gimnaziul din Turda. Dar lucruri de felul acestuia s'au mai întâmplat în toate comitatele românești.

Tot atât de nedrept sântem tratați și în ce privește școlile populare confesionale. Bugetul prevede pentru ajutorarea lor suma de aproape 13 milioane de coroane, dar aproape nimic nu se dă pentru școlile noastre. Ca ajutor se dă, ce-i drept, susținătorilor școlilor suma de 2.500.000 coroane, dar foarte puțin primesc din suma aceasta școlile noastre. Pentru că 2570 școli de stat primesc 185.380 cor., 1351 școli comunale 246.875 cor., 5287 școli catolice 675.680 cor., 1802 școli gr. cat. 45.000 cor., 1861 școli reformate 364.976 cor., 1511 școli gr. ortodoxe 13.660 coroane și 440 școli izraelite 579.588 coroane! Din sumele prevăzute pentru clădiri, școlile noastre nu primesc nici un ban.

Pentru școli de specialitate nu ni-se dă nimic. În anul 1909 s'a cerut un ajutor de 130.000 coroane pe seama școlii comerciale române din Brașov. Cererea a fost respinsă, nefiind acoperire bugetară; în anul 1910 cererea s'a înouit, dar nici măcar răspuns nu s'a dat. În bugetul anului 1911 nu se face pomenire de ajutorarea acestei școli.

Din cele 5 și jum. milioane de coroane prevăzute pentru ajutorarea muzeelor, bibliotecilor, societăților culturale etc., naționalitățile nu primesc nici un ban.

Și cum stăm cu ajutorarea bisericilor. Bugetul prevede suma de 6.800.000 coroane. Din suma aceasta 4.800.000, adică aproape 5 milioane, le primesc biserica evanghelică și reformată, cari împreună au 3.686.092 de credincioși. Biserica gr.-ortodoxă și gr.-cat., cari împreună au 4.040.460 credincioși, primesc 600.000 coroane. Dar și din această sumă biserica românească se împartășește numai de 100.000 de coroane. Biserica unitară cu 68.000 credincioși primește 235.000 coroane, iar comunitatea izraelită cu 861.000 credincioși — 180.000 coroane.

Acelaș tablou trist ne prezintă și chestia congreui.

La locul acesta trebuie să mă opresc și la starea școlilor populare, creată prin nenorocita lege școlară din 1907.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Conform datelor oficiale, cu sfârșitul anului școlar 1908-9 existau 16.946 școli populare, cu 51 mai puține decât cu un an înainte. S'a sporit numărul școlilor de stat dela 2336 la 2577 (adică cu 241); școlile unitare s'a sporit cu 1; școlile particulare cu 7; școlile evangelice au scăzut cu 11; școlile gr.-catolice au scăzut dela 1862 la 1802 (cu 60); școlile gr.-ort. au scăzut dela 1652 la 1511 (cu 141). Școlile gr.-ort. și gr.-cat. confesionale, în număr de 3313, au pierdut 201 școli.

Vedem deci că, de vreme ce școlile de stat s'au sporit, școlile confesionale românești au scăzut. Iar cauza e că organele oficiale, începând dela pretore până la consiliul administrativ, observă în executarea legii un procedeu aproape teroristic.

Mă voi referi la un singur caz din comitatul Hunedorii. În cercul Băii-de-Criș, pretorele l-a condamnat în anul 1908 pe preotul Stănilă președintele scaunului școlar, la 10 zile arest sau 30 coroane amendă în bani, pentru că în școală nu era inscripție, — ceace nici nu cere legea în mod imperios. Numai ulterior s'a dat ordinațiune ministerială în acest sens. Dar sentința nedreaptă a pretorelui n'a rămas fără efect: bietului preot i-s'a luat și puștincul ajutor ce-l are din congruă. De 3 ani a făcut apel împotriva sentinței, dar chestia congruei nici până azi nu e rezolvită...

Dl V. Damian însiră apoi alte cazuri de nedreptăți; critică aspru și cu argumente maghiarizarea elevilor, introducându-se instrucția în limba ungurească și termină cu declarația că nu primește budgetul.

Broșura d-lui

Al. Vaida-Voevod.

— Din „Noua Revistă Română”. —

Am pomenit în diferite rânduri de campania pornită de comitetul partidului național din Ungaria în contra ziarului „Tribuna”. Membrii comitetului național acuză direcția „Tribunei”, că aceasta prin repetite atacuri înreptate în contra comitetului național, slăbește solidaritatea partidului românesc și face astfel pe placul guvernului unguresc. În special este acuzată „Tribuna”, că ea ar face o politică de trădare, împreună cu Brote, Slavici și Mangra.

La aceste acuzări „Tribuna” a răspuns totdeauna protestând. Atacurile aduse membrilor din comitetul național nu sunt, zice „Tribuna”, decât îndemnuri la o mai mare activitate politică.

Cearța dintre comitetul național și „Tribuna” a mers agravându-se. Acum în urmă ea atinge un punct culminat prin apariția broșurei dlui Al. Vaida-Voevod: *Mangra, Tisza și Tribuna. Un mănunchiu de dovezi adunate din „Tribuna”*. (Brașov, 1911. Tipografia Mureșianu).

Broșura dlui Al. Vaida-Voevod este scrisă în scopul de a aduce dovezi că „Tribuna” tradează cauza națională.

Dacă aceste dovezi s'ar fi adus, ar fi fost poate un bine. Atunci ar fi înțeles ori și cine că procesul din „Tribuna” și comitetul național s'a terminat cu victoria acestuia din urmă.

Din nenorocire broșura dlui Al. Vaida-Voevod nu aduce dovezi, ci simple afirmări. Ni-se afirmă că dnii Oncu și Ciorogariu, proprietarii „Tribunei”, au rămas prieteni cu Mangra, Brote și Slavici, deși aceștia din urmă sunt desavuați în public de cei doi dintâi. Ni-se afirmă apoi, că între Mangra, Ciorogariu și Tisza ar fi un complot, în scopul de a nimici partidul național românesc. Care ar fi

interesul însă al dlor Oncu și Ciorogariu să urzească o tradare, nu ni-se spune.

Argumentarea dlui Al. Vaida-Voevod se reduce în fond la următorul raționament: Românii ca să învingă trebuie să fie solidari. Solidaritatea se menține prin comitetul central, al partidului. Cine atacă comitetul central luptă în contra Românilor înșiși. „Tribuna” atacă, deci „Tribuna”, etc...

La această argumentare este o singură obiecțiune de făcut,

Solidaritatea dintre membrii unui popor nu se poate cimentă prin încrederea oarbă în anumiți indivizi, fie aceștia cât de cinstiți și patrioți; — ci numai prin încrederea poporului în anumite principii, clar exprimate. Cari sânt principiile pe cari le reprezintă comitetul central al partidului național? Indreaptă „Tribuna” contra acestor principii atacurile sale? Nu, sau da; aci este cestiunea. Dacă nu, atunci toată campania contra „Tribunei”, cu acuzarea de trădare, este nedreaptă. O trădare în politică nu comite cineva decât cel mult principiilor; în contra indivizilor nu se comite decât cel mult ingratitude.

La acest punct trebuia să răspundă broșura dlui Al. Vaida-Voevod. Regretabil că pe acesta nici nu l'a atins.

Noi, Românii din Regat, nu putem lua parte la campania contra „Tribunei”, decât atunci când ni se va dovedi că acest ziar a părăsit programul național; căci numai atunci este o trădare. Dacă a părăsit numai comitetul național, atunci ne pare rău, este drept, dar cor cu unii contra altora nu putem face. În cazul acesta din urmă nici nu avem de ce să ne dăm părerea. Certurile personale nu ne privesc.

Scrisori din Bucovina.

Noua dietă. — Viitorul mareșal. — Alegeri parlamentare.

Cernăuți, 26 Maiu n.

Alegerile dietale au luat sfârșit și partidele politice au început campania în vederea apropiatelor alegeri parlamentare.

După cum era de prevăzut, numai Germanii au avut de suferit o pierdere de pe urma cadastrului național, căci, cu toate eforturile lor uriașe, n'au reușit să câștige numărul de mandate cedate lor după lege.

Germanii votând în același cadastru cu Evreii, au fost întrecuți de aceștia din urmă, cari au câștigat un mandat mai mult și nu lipsește mult ca să câștige încă două mandate ale minorității germane, dacă guvernul nu intervenia în favoarea Germanilor.

În cadastrul rutean s'a ales un socialist, iar vechii Ruteni, așa ziișii ruso-fili, n'au reușit să obțină nici un scaun în noua dietă.

Noua dietă se compune din 22 Români, doi viriliști (mitropolitul și rectorul), 17 Ruteni, 10 Evrei, 9 Germani și 6 Poloni.

Deputații dietali români sunt:

Dr. Blându, George Boncheș, Bejan, Chisanovici, Cuparencu, Nicolae cavalier de Flondor, Baron Const. Hormuzachi, Baron Alexandru Hormuzachi, Dr. Isopescu-Grecul, Dr. Lupu, Dr. Aurel cav. de Onciul, Popovici-Niculică, Dori Popovici, Dr. Eusebiu Popovici, Varteres cav. de Pruncu, Reuș, Scalat, Jârbu, Simionovici, Dr. Tarnavschii, Dr. Vasilovschii Turcan.

Baronul Gheorghe Vasilco nefiind ales în dietă, nu mai poate funcționa ca mareșal al Bucovinei.

Românii având cel mai mare număr de mandate în dietă, ei au dreptul să propună pe un membru al lor pentru această funcțiune. Spre acest scop clubul dietal român, — care s'a constituit imediat după alegeri, — a desemnat pentru această demnitate pe deputatul Alexandru baron Hormuzachi.

Propunerea Românilor a și fost înaintată guvernului. Numirea mareșalului mai trebuie să fie sancționată și de către împărat.

Campania pentru alegerile de parlament este în toiul ei.

Candidații socialiști au adus candidaților guvernului multe nopți de insomnie. Avându-se în vedere că alegerile de parlament se fac pe baza votului universal, socialiștii au șanse, la orașe mai cu deosebire, să doboare chiar pe cel mai tare candidat burghez. Realegerea fostului deputat socialist Grigorovici este ca și sigură în orașul Cernăuți.

Cea mai interesantă luptă se dă în cercul Humora-Salca unde dl Aurel Onciul are trei contracandidați puternici: Dori Popovici, inspectorul școlar Dolinschi și avocatul Vasilovschii.

În Câmpulung a venit iarăș la ordinea zilei candidatura contelui Bellegarde. Mai mulți țărani au propus contelui să accepte candidatura în acest district.

Contele Bellegarde, care și-a strămutat domiciliul în Stiria, unde ocupă funcția de prefect, a refuzat mandatul ce i-s'a oferit acum de către alegătorii români din Câmpulung. Cor.

O conferință a d-lui A. Marienescu.

Sinaia, 7 Mai v.

Având afaceri la București, am convenit cu bătrânul nostru academician dl Dr. Atanasie Marienescu, care a binevoit a mă invita și lua cu sine, la ședința academică de ieri. În aceasta ședință dl Marienescu a ținut un discurs despre „Dinastia lui Radu Negru”; un studiu, la care a lucrat adunând — cum adună albina miere — toate datele și momentele istorice, timp de 6 ani, și scrise pe 160 de pagini, de estensiunea unei coale de hârtie întregi.

Prin acest studiu a adus la lumină multe date istorice încă necunoscute sau rău cunoscute. Așa despre dinastia lui Radu Negru a dovedit, că a existat cu mult înainte decum au scris istoricii de până acuma.

Fiind însă acest studiu foarte lung, ca să nu obosească pe ascultători, parte l-a cetit; dar mai mult l-a explicat după capitole nu însă din oboseală, căci dl Dr. Marienescu deși este un bătrân de 81 de ani, a declarat în apleusele ascultătorilor, că lui nu i-ar fi spre greutate să-l cetească întreg, fie chiar și până la miezul nopții!

Când a vorbit despre luptele lui Carol Robert, regele Ungariei, cu Matei Basarab, că această bătălie ar trebui cetită și recetită de fiecare Român de mai multe ori ca să nu o mai uite, și că aceste date istorice să nu se uite sau să se peară vre-odată, în entuziasmul său a zis: „Eu ași tipări aceasta bătălie în 30 milioane de exemplare, așa, ca fiecare Român să capete mai multe”.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altin formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vordecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.

Pentru boli cronice separat. (Curarisire specifică), consultațiuni dela 10—12 ore a. m. Consultațiunile le execută Dr. Kálmán Róth.

Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,

TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

La fine a fost aplaudat și felicitat nu numai de membrii academiei, ci și de ascultătorii prezenți.

Eu, ca unul care cunosc toate scrierile dascălului și amicului meu cel mai sincer și binevoitor dl. dr. Atanasie Marienescu, cred că nu mă înșel, dacă zic, că studiul este cel mai valoros, cel mai însemnat între opurile sale.

Pentru mine ziua de 6 Mai a fost una dintre cele mai fericite din viață, căci mi-s'a dat ocaziune a cunoaște și personal pe luminătorii și vestitorii culturii române, fiind tuturor celor prezenți prezintat de dl. Marienescu.

O! cât de bine și cât de cu drag m'am simțit între acești bătrâni înțelepți! Intre acești apostoli ai culturii noastre, mi-am adus aminte și m'am încredințat, că totuși este adevărat, — de ceace în țara mea încă n'am avut fericirea să mă conving, la străini — că omul din ce este mai cult, e mai bun și mai afabil față de inferiorul său.

In fine rog pe bunul D-zeu, ca pe toți academicianii noștri români, să-i țină în pace și sănătoși, păzindu-i de toate relele, să-i lumineze, ca prin ei și noi să primim lumina cunoștinței și să-i trăiască la mulți ani fericiți!

Un călător din Bănat.

Camera.

— O figură jalnică. —

Budapesta, 29 Mai.

La discuția bugetului de instrucție a participat azi una din cele mai jalnice figuri cari au putut să răsără din rândurile noastre în aceste vremi de degenerare națională pentru noi. A vorbit odiosul deputat al Oraviței, *Sziegeszku*, oferind ascultătorilor și țării spectacolul celei mai adânci devalvări morale ce poate numai s'o producă terenul mocirlos al politiceii în Ungaria.

Firește glasul dogit al deputatului orăvițan nu străbate la nori, ci se stânge acolo în atmosfera acea austeră în care s'a înfiripat spre batjocura neamului nostru, din care, durere, uscătura făcea odinioară parte.

Drept pildă de gradul de corupție mentală ce poate să ne ofere un prototip al transfugului politic, lăsăm la vale să urmeze o sumară schiță a ideilor ce a desfășurat:

Firește, deputatul Oraviței nu putea să înceapă decât tămăindu-l pe contele Zichy, urmând unui îndemn de slugărnice, propriu indivizilor politici de această speță. A vorbit apoi despre necesitatea înfăptuirii cât mai grabnice a autonomiei bisericei catolice. A atins apoi chestia jidovească, cu laturile ei, ortodoxismul, neologismul. Referindu-se apoi la discursul de Sâmbătă al deputatului naționalist Damian, a susținut că guvernul a sporit leafa și la profesorii dela gimnaziile românești. A cerut ca profesorii români să se înscrie la fondul de pensiuine al statului. A spus că în școlile normale românești trebuie introdus un spirit mai patriotic. După acest denunț a adus laude contelui Tisza pentru acțiunea de »impăcare«. Poporul românesc dimpreună cu episcopii — a spus faimoasa secătură politică — aderă la acțiunea contelui Tisza. Contelui Zichy i-se cuvine recunoștință din partea Românilor, pentru dispozițiile ce a luat în favoarea profesorilor.

Despre »partidul moderat« a spus că nu există și că nici n'a existat. El a fost scornit de câțiva răutăcioși, cari n'au găsit răsunset la poporul românesc. Contele Tisza a făcut bine că n'a stat de vorbă cu moderații. Secătura a sfârșit apoi, — după ce a mai îndrugat multe pe aceasta strună a ipocriziei — declamând cu multă emfază strofele din „Szózat“-ul lui *Vörösmarthy*:

«Hazádnak rendületlenül
»Légy hive, oh magyar.
«Bölcsöd az majdan szrod is
«Mely ápol s eltakar»
«E nagyvilágon e kívül

«Nincsen számodra hely,
«Áldjon vagy verjen sors keze
«Itt élned s halnod kell».

(O, maghiare rămâi veșnic neclintit în credința ta către patrie, căci patria ți-e leagăn și-ți va fi și mormânt; te îngrijește și te va acoperi. Un alt loc pe seama ta nu e nicăiri în lumea aceasta mare; ești binecuvântat ori bătut de soartă — aici trebuie să trăiești și să mori.)

«Aceste strofe să fie crezul și al Românilor» a terminat *Sziegeszku*..

A urmat *Rakovszky Béla*:

El a lăudat pe ministrul Zichy pentru discursul din zilele trecute, a convenit cu Tisza și Kozma Andor în ceace privește confesionalismul, dar în schimb a polemizat în terminii cel mai aspri cu liber cugetătorii Kelemen Samu și Várady Zsigmond, susținând congregațiile catolice față de atacurile aduse din partea celor doi din urmă.

Din străinătate.

Noul guvern Mexican. Convenție de pace a fost semnată la 22 Mai st. n. la Juarez. Președintele Diaz urma să abdice Mercurea trecută și va pleca peste câțeva vreme în Europa, după ce se va fi odihnit.

Limantour, ministru de finanțe și unul din prietenii cei mai de aproape ai lui Diaz își va da asemenea demisia și va pleca la Paris pentru tot restul vieții.

De la Barra, președintele provizoriu, va lua în primire puterea la 31 Mai st. n. El a adresat o telegramă ziarului »Daily Mail« în care zice că pacea a fost restabilită și că greutățile cari se opuneau la reorganizarea Republicii au fost înlăturate și-și exprimă în același timp convingerea că nu va trece multă vreme și Mexico își va relua locul pe care și-l cucerise odinioară în concertul popoarelor civilizate.

De la Barra a desmintit știrea s'ar fi complotat contra vieții generalului Madeiro, capul răsculaților.

Generalul Madeiro va fi primit în Mexico, în chip oficial, la 31 Mai, când urmează să fie numit președintele consiliului provizoriu. Înainte de a pleca din Juarez, generalul Madeiro a salutat armata într'un discurs și a zis că pleacă la Mexico pentru a moderniza guvernul și pentru a crea noul Mexico.

Răsculații din Nord se împrăștie. Au rămas numai cinci sute cari țin ocupat orașul Juarez. În restul țării, răsculații continuă campania și-și urmează succesele.

Federaliștii s'au dus la Manzanillo și la Colima, fără a întreprinde nici o acțiune militară. Se speră însă că în câteva zile pacea va fi restabilită. Partea grea în situația Mexicului e că există acolo forțe revoluționare, cari nu stau sub comanda guvernului Madeiro. Faptul acesta constituie punctul negru pentru guvernul provizoriu.

Conflictul turco-muntenegrean. Din Constantinopole se anunță:

După informațiunile dela ministerul de externe, Rifaat pașa nu a răspuns ieri la punctul de căpetenie al comunicatului rus care cere o declarație categorică asupra atitudinii față de Muntenegru. Ministrul a declarat că Poarta își regulează în mod independent afacerea; ea n'a refuzat nici odată până acum să vorbească în mod amical cu puterile amice asupra chestiunilor pendinte.

Poarta nu are nici decum intențiuni războinice față de Muntenegru, însă cere ca Muntenegru să se poarte corect; depinde de Muntenegru ca relațiunile dintre cele două țări să reîntre pe căile normale. Muntenegru trebuie să respecte regulile dreptului internațional și să nu sprijinească pe rebeli; cât despre consiliile ce s'au dat Turciei, ele ar fi mai la locul lor și mai eficace la Cetinie.

Ministrul a declarat, în sfârșit, că Poarta va ține minte că dintre toate puterile mari numai Rusia a făcut un asemenea demers.

După informațiunile Porței, Rusia s'a adre-

sat și celorlalte puteri mari să ia parte la demersul pe lângă Poartă; dar toate au refuzat. Unele au declarat că acest demers nu este potrivit, Turcia fiind un stat neatârnat, iar atitudinea Porței până acum nu a îndreptățit un asemenea demers. Muntenegru ar trebui să observe rezervă și strictă neutralitate.

INFORMAȚII.

A R A D, 29 Maiu n. 1911.

— Pentru busturile lui Eminescu și Barițiu. Biroul central al Asociației din Sibiu publică un tablou al sumelor contribuite până acum pentru ridicarea busturilor lui Eminescu și Barițiu.

Colectele împreună (a Asociației, a »Tribunei« și a »Românului«) dau suma de 5014 cor. 42 bani.

Indemnăm pe cei ce n'au dat încă obolul lor să nu uite de recunoștința ce le-o datorim marilor noștri înaintași.

— Regina României în Bulgaria. Despre vizita Reginei României la Euxinegrad din Constanța se comunică următoarele: M. S. Regina a părăsit Constanța Vineri, la orele 11. Suverana s'a îmbarcat pe vaporul »România« îndreptându-se spre Euxinograd pentru a vizita pe Regina Eleonora a Bulgariei care se află în acel oraș.

La debarcader M. S. Regina a fost întâmpinată de persoanele oficiale din localitate. Cu această ocazie d-na Cănanău a oferit Suveranei un frumos buchet de flori.

M. S. Regina este însoțită în această călătorie de d-nele de onoare Bengescu și Poenaru și de d-nii D'al Orso, Gratoski, Popovăț, Michăilescu, Palade și maior Ionescu.

La eșirea din port crucișetorul »Elisabeta« a salutat vasul pe bordul căruia se afla Suverana prin 21 tunuri.

Mulțimea imensă adunată pe chei a izbucnit în urale entusiaste. Marinarii de pe brikul »Mircea« de asemenea au salutat vasul Regal. Distanța dela Constanța până la Varna care nu trece de 84 mile, a fost parcursă în 5 ore.

Suverana a debarcat la Varna. Aci M. S. Regina a fost întâmpinată de Regina Bulgariei însoțită de suita Regală, de șefii autorităților cum și de un numeros public care a făcut Suveranei României o călduroasă manifestație de simpatie.

Dela Varna ambele Regine s'au îndreptat spre Euxinograd în automobil.

În momentul când M. S. Regina a plecat din Constanța marea era foarte agitată.

În larg, însă, marea era liniștită așa încât călătoria Suveranei s'a făcut în condiții admirabile.

— Pentru masa studenților români din Brașov au intrat dela dl. *Antoni Mocsonyi de Foeni* cor. 1000. — (una mie coroane), cari s'au depus la »Fondul *Antoni Mocsonyi de Foeni*« al mesei studenților, înființat de acelaș generos donator. Cu suma aceasta fondul amintit s'a urcat la cor. 2167-85.

Dl. *Ioan Nan*, paroch în Râșnov ne-a trimis cor. 5. în amintirea regretatului Romul Verzea. Suma aceasta împreună cu celelalte donațiuni făcute în amintirea regretatului preot Romul Verzea s'a depus la »fondul *Alexe Verzea*«, înființat de reposatul Romul Verzea în amintirea fecitului său părinte.

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.*

— **Chinovia dela Atos în pericol.** Din București se anunță: Superiorul chinoviei române dela sfântul Munte, călugărul David Bratu a trimis guvernului român o petiție prin care cere să se ia măsuri pentru apărarea locașului în care se adăpostesc călugării români și credincioșii dela noi în călătoria lor la muntele Atos.

Apele cari înconjoară muntele sapă mereu malul și de unde înainte chinovia Prodom era la 20 m. departe de țârm, acum apa e la depărtare numai de opt metri.

Superiorul chinoviei spune că localul costă 200 mii lei și ar fi păcat ca el să se prăbușească în apă. Ca urmare, cere să se facă lucrări pentru întărirea malului cu un dig

Pân'aci nimic extra-ordinar; dar călugărul David Bratu spune că e nevoie de două milioane lei! pentru facerea digului și aici e partea grea.

Negreșit că guvernul n'are să lase în pericol locașul călugărilor români din sfântul Munte, dar cu greu se poate admite că are să dea două milioane pentru apărarea unui local de 200 mii lei.

— **Corfescu la Lugos.** Cu ocaziunea mergerei către „Roma“ cunoscutul cântăreț de operă Nicolae Corfescu va da câte un concert în orașele Lugos, Caransebeș și Arad.

În Lugos concertul acestui cântăreț căruia foile cele mai importante din Praga, Lemberg, Odessa, îi aduc laude strălucite, va avea loc în seara de **Miercuri 31 Mai st. n.** în teatrul orașenesc.

Bilete se capătă de pe acum la librăria „Auspitz“, iar seara la casă.

— **Cununie.** Dr. Zaharie Muntean și Elena Muntean născ. Pațiuța cununați. Aiba-Iulia, Maiu, 1911.

— Felicitările noastre.

— **Umbra lui Achim în Ciaba.** Eri s'a ținut o adunare poporală la Ciaba, la care au luat parte o mulțime de țărani, aderenți ai partidului țărănesc, care l-a candidat pe fostul ministru Kristoffy. La această adunare a luat parte și fostul deputat slovac Milan Hodja, vorbind slovaceste în favorul lui Kristoffy și stărnind aplauze viroase. La sfârșitul adunării a fost o scenă interesantă. Văduva lui Achim a urcat tribuna, a arătat o batistă plină de sânge, pe care a folosit-o Achim în clipele din urmă și a spus că aceasta este un simbol în numele căruia orice țaran trebuie să voteze cu Kristoffy.

— **Holera la Graz.** Se telegrafiază din Graz: Eri s'a constatat în localitate un caz de holera. Victima a murit astăzi înainte de amiază. — Să vede că cu primăvara iar să pornește epidemia.

— **„Cetățeni ungari de limbă românească“.** Pentru acest termen oficial al politicei ungurești, folosit de dl I. L. Caragiale într'un articol al său de împăcare, s'a și găsit o gazetă ungurească din Cluj, care să-l laude, scriind că dacă ar fi tot astfel de români, împăcarea ar fi gata. Fițiica miroasă bine, căci într'adevăr, dacă am primi toți termenii oficiali ungurești, nici n'am mai exista ca români în această țară.

— **Serbările jubilarie ale Universității din Iași.** Sâmbătă la orele 8 jum. s'a întrunit la Universitate comitetul serbărilor jubilarie. Au luat parte d-nii dr. G. Bogdan, I. Th. Burada, D. Alexandrescu, dr. Hurmuzescu, I. Găvănescu, Iulian Theodorescu și Ilie Bărbulescu.

S'a decis ca serbările jubilarie să aibă loc anul acesta între 24 și 30 Septemvrie când

vor avea loc și manevrele regale. A fost delegat dl Dr. Bogdan să se prezinte M. Sale Regelui pentru a fixa în mod definitiv zilele precum și programul acestor serbări care a fost întocmit.

S'a ales o comisiune din cinci profesori universitari cu însărcinarea de a se ocupa de aproape de găzduirea persoanelor străine cari vor lua parte la aceste serbări.

— **Un muzeu comercial permanent în Turcia.** Camera de comerț și industrie din Constantinopol a luat în cercetare întimpinarea făcută de avocatul Djevdet bey, care solicită învoierea de a crea un muzeu comercial permanent.

Solicitorul vrea să expună în muzeul proiectat: mașini industriale de invenție recentă, instrumente agricole de sisteme perfecționate și diferite produse ale solului și industriei. Iși mai propune: să învețe pe popor cum trebuie să se slujească de acele mașini; să contribuie la crearea întreprinderilor industriale în imperiul otoman; să organizeze cursuri de seară, gratuit, pentru învățarea științelor comerciale, etc.

Camera de comerț a cerut avocatului Djevdet bey amănunte asupra planului ce urmărește.

„Journal dela chambre de commerce de Constantinopol“, discutând această propunere, n'o găsește tocmai practică, în schimb, îi convine mult muzeul periodic din Triest.

Acel muzeu are de scop să încurajeze sau, mai bine zis, să înlesnească mai mult importul decât exportul; sunt expuse acolo numai mărfuri străine. Muzeul comercial din Triest a organizat, până acum, diferite expozițiuni periodice din produsele următoarelor regiuni: Argentina, Noua-Zelandă, Indiile olandeze, Canada, Brazilia, Mexic și coloniile franceze. Expunerea probelor durează 8—4 săptămâni, în raport cu interesul ce inspiră publicului, apoi parte din mostre sunt trimise muzeului comercial din Viena, iar restul se distribuie școlilor comerciale.

Prin acest sistem, muzeul cuprinde numai o expunere vremelnică, nu permanentă, deși unele probe sunt păstrate mereu. Mostrele sunt puse, după felul lor, în butelii borcane sau recipiente, și fiecare poartă o etichetă, cu denumirea articolului și indicațiuni de: calitate, preț de vânzare, mod de ambalare și adresa exactă a expunătorului. Acest din urmă este ținut să trimită, odată cu mostrele, o notiță explicativă asupra lor; notițele sunt coordonate, tipărite și distribuite, celor interesați, pe seama muzeului. Expunătorii suferă numai cheltuielile făcute cu transportul probelor la muzeu.

— **Dispozițiune cu urmări fatale.** Se știe că aviatorul Train când a voit să se coboare spre a evita escadronul de cuirasieri cari se aflau pe terenul cursei, a fost silit să cărmească mai spre dreapta, ceea ce a contribuit ca aparatul să cază în grupul persoanelor oficiale, omorând pe loc pe ministrul de război Berteaux și rănind pe primul ministru Monis.

Toate zierele condamnă dispozițiunea prefectului Lépine de a face să galopeze pe pistă un pluton de cuirasieri.

Dr. Stefan Mircan, fost profesor, a repauzat în București la 10/23 Mai în vîrstă de abia 29 de ani. În mormântarea lui a avut loc în cimitirul Belu din București, Joi, la 12/25 Mai.

Odihnească în pace!

— **Incident la granița turco-bulgară.** Zilele trecute soldații turci din postul Devebajr, districtul din Kustendil, au făcut o groapă pe teritoriul bulgar. În urma unei observații a soldaților bulgari, ofițerul turc ar fi dat soldaților

șăi ordinul de a trage asupra bulgarilor cari au ripostat. Se spune că un bulgar ar fi rănit. Ministrul de războiu a dat numaidecât ordinul să nu se mai tragă.

— **Mulțumită publică.** În numele comitetului parohial din comuna Guravăii vinși pe această cale a mulțami onoraților binefăcători, cari au ajutat sfânta biserică dăruind următoarele sume: Dr. Iustin Marșeu 10 cor. Dr. Ioan Suci 25 cor. Dr. Nicolau Oncu 20 cor. Frații Burza 20 cor., Dr. Dimitrie Momac 20 cor., Dr. Romul Veliciu 10 cor., Vasiliu Papp 10 cor., Dr. Sever Ispravnic 10 cor., Taisz Mór și fiul 10 cor., Roman Ciorogariu 5 cor., Bing Ede 5 cor., Beleş, notar public 5 cor., Dr. Damian Aurel 5 cor., Petru Truța 5 cor., Traian Vătan 5 cor., Pavel Rozvân inginer 5 cor., Nagy Farkas 5 cor., Bucsbau și soțul 3 cor., Maskovich 5 cor., Dr. Cornel Iancu 5 cor., Dr. Ioan Némét 5 cor., Aradi czipőszövetkezet 3 cor., Alecsa Tesits 2 cor., Neuman 2 cor., Dr. Virgil Bogdan 2 cor., Hartman János 1 cor., Farkas Abraham 2 cor., Drăgan Adamovici 2 cor., N. N. 1 cor., Dr. N. N. 1 cor., Ilic Arsen 1 cor., Dományi 1 cor., Sfânta Mănăstire Bodrog 25 cor.

Plescuța-Guravăii, 24/V 1911. *Petru Mihața* paroh.

x **Noutăți de ridicul**, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Colonii, apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hegedüs Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

x **Ma întrecut!** Fabrica de ghete anatomice, Moskovits, Oradea-Mare, Sucursată Budapesta.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

ECONOMIE.

Noua bancă agrară.

Într'unul din numerele noastre trecute am vestit cetitorilor acestei reviste, că trei bănci puternice din capitala țării, anume: „Institutul de credit fonciar ungar“, „Institutul de credit fonciar al micilor proprietari“ și „Insoțirea centrală de credit“, sprijinite de guvern, proiectează fondarea unei noi și mari bănci agrare cu capital social de cor. 25 milioane.

Noua bancă, pentru a cărei înființare se lucrează acum în minister un proiect de lege, se va ocupa de preferință cu acordarea de împrumuturi hipotecare până la 75 procente ale valorii de circulație, cu parcelări și cu tot felul de transacțiuni în legătură cu politica de realități.

Notița noastră privitoare la noua bancă agrară va fi trecut și ea, ca multe altele, poate și mai importante, aproape neobservată pe sub ochii multor cetitori, deși ea oferă prin perspectiva, ce o deschide pentru viitor, prilejul unor serioase meditații îndeosebi pentru cercurile conducătoare ale băncilor noastre.

Căci ce însemnează înființarea noii bănci agrare? Ivirea unui nou și puternic concurent pentru bănci în general, dar în special pentru băncile nemaghiare, a cărora activitate pare a

Telefon nr. 467.

— **KARDOS GYULA** —

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárváros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe >landaner< cu preț. moderate

fi chemată să o contrabalanseze noua fondare. Și dacă băncile maghiare, cum s'a întâmplat într'un congres regnicolar, ținut în zilele trecute în Budapesta, s'au simțit îndemnate a lua poziție în contra noiei bănci botezate altruistă, (?) fiindcă-și văd periclitare prin ea în câțva interesele materiale, băncile nemaghiare au îndoit motiv a fi îngrijorate în fața noiei acțiuni a guvernului, care prin banca în înființare, urmărește în mod mascat scopuri politice și de maghiarizare. Aceasta reese în mod evident și din o enunțatie venită din cercurile guvernului, că noua bancă agrară se va ocupa exclusiv cu afaceri de colonizare și parcelare motivate de considerații mai înalte de stat.

Iar considerațiile acestea înalte de stat se vor invoca ori de câteori va fi a a se contrabalansa pretinsa activitate antipatriotică a băncilor nemaghiare. Indesebi se leagă din parte maghiară șovinistă mari speranțe de noua bancă în părțile ardelen. Aci, precum se anunță, banca agrară va avea să împlinescă o adevărată misiune patriotică, luptând din răspuțeri împotriva activității băncilor naționaliste și făcând tot ce-i va sta în putere, ca moșie maghiară ajunsă la vânzare sau licitație să nu mai încapă pe mâni românești. „Maghiarimea ardeleană nu va mai sta nepuțincoasă în marea valahă” — scrie un ziar maghiar de frunte — și dacă unul sau altul dintre proprietarii maghiari nu va fi în stare a-și ținea moșia, îi va lua locul un alt maghiar și situația economică a maghiarimii nu va slăbi continuu față cu românimea”.

Iată deci guvernul țării, lucrând indirect, prin instituțiile, a cărora înființare și activitate o promovează din visteria statului, în conta unei însemnate părți a cetățenilor săi proprii — „din considerații mai înalte de stat”. Căci este mai prepus de îndoială, că noua bancă agrară nu se va restrânge numai la apărarea moșiilor maghiare ardelen de înstrăinare, lucru împotriva căreia n'am avea nimic de zis, ci unde „considerațiile mai înalte” o vor reclama se va nizu, cu puterea capitalului său, să aca-

pareze și moșii nemaghiare, căutând a ne slăbi cât mai mult și economicește.

Puterile noastre, reclamate în atâtea și atâtea părți, sânt mult mai slabe, decât să putem pe acest teren lua concurența cu statul, care va opera prin mijlocirea băncii agrare în înființare. Tot ce putem face este, să căutăm a păstra și conserva, ceea ce stăpânim încă. Să lucrăm la consolidarea instituțiilor noastre existente, întărindu-le rezervele și înzestrându-le cu puteri conducătoare la nivelul zilelor de azi: să întărim încrederea și alipirea clientelei în băncile noastre, prin serviciu ieftin și prompt, și ne-am făurit cele mai trainice arme pentru contrabalansarea cu succes a activității noiei instituțiuni, create de șovinistii noștri anume împotriva instituțiilor noastre financiare. „Revista Economică”.

BIBLIOGRAFII.

«Noua revistă română». De sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, a apărut cu următorul sumar: Noutăți: Broșura d-lui Al. Vaida-Voevod. — Bustul lui Barbu Constantinescu.

Chestiuni actuale: C. Rădulescu-Motru. Procesul A. C. Cuza-Socor.

Chestiuni Culturale: N. Moisescu. Ore de educație. Const. Sp. Hasnaș. Studiile clasice și învățământul secundar.

Literatură: I. Botez. Uu căine care vorbește. Charles Baudelaire. Geamgiul. trad. Al. T. Stamatiad.

Cărți noi: R. C. Tipografiile, Xilografiile, Librăriile și Legătoriile din Bârlad, de econom I. Antonovici și Gr. Crețu, profesori.

Insemnări: Activitatea extra-universitară a studenților. — Fallières la Bruxelles. — Unde stă siguranța păcii universale.

Revista Revistelor: Cultura Română. — Economia Națională. — Luceafărul. — Mercure de France. Memento.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

**propise (corecte)
de examen.**

100 bucăți Cor. 1.20 + 20 fil. porto postal.

Tot aici se pot comanda și cărți pentru premii școlare cu rabat cuvenit.

Leon Tolstoi.

25

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Contele își arunca din când în când ochii la contesa și la uriașa ei scufiță împodobită cu panglice albastre, ce se zărea printre sticle, pahare și vasele încărcate de roade — și turna fără încetare vin vecinilor săi, fără să se uite pe sine însuși. Printre tulpinele de ananas care o ascundeau, contesa răspundea la privirile contelui, a cărui frunte roșie se lămurea cu putere în mijlocul suvițelor de păr alb. Femeile ciripeau fără răgaz, glasurile bărbaților se ridicau din ce în ce și mai ales al colonelului de husari care mânca și bea atât de mult încât fața îi se colorase purpuriu; contele îl prezenta drept pildă celorlalți oameni. Berg explica Verei, cu un zâmbet blând, că dragostea venea din cer iar nu de pe pământ. Boris numea prietenului său Pierre pe toate persoanele de față, schimbând priviri cu Natașa care ședea în fața sa. Pierre vorbea puțin, cerceta chipurile necunoscute cari îl înconjurau și mânca viguros. El nu refuza nici unul din vinurile oferite de „maitre d'hotel” care, ținând cu maestate sticlele înfășurate într'un șervet, îi șoptea misterios la ureche:

Madère sec, vin de Hongrie, vin du Rhin.

Pierre bea din toate, ducând neincetat la gură paharele cu armele contelui săpate pe ele, și simțea pentru vecinii săi o bunăvoință care se mărea la fiecare înghițitură nouă. Natașa privea fix pe Boris, așa cum numai fetițele știu să privească când sunt îndrăgostite

și mai ales când s'au sărutat pentru întâia oară cu eroii viselor lor. Pierre n'o prea lua în seamă; cu toate astea la vederea acestei ciudate fetițe cu ochii pătimiși, el se simțea prins de o poftă nebună și rise.

Nicolae, care ședea departe de Sonia, alături de Iulia Karoghin, vorbea cu dânsa zâmbind. Sonia zâmbea de asemenea, dar geloziia o rodea; ea pălea și se roșea, făcând tot posibilul să ghicească cam ce vorbeau ambii tineri. Guvernanta, cu aerul agresiv, se ținea gata să se răpeadă la acela care ar fi îndrăznit să se lege de copii. Guvernorul neamț încerca să și însemne în minte bucatele și vinurile ce-i defilau pe dinainte pentru a le înșira în cea dintâi scrisoare către familia lui. El se simțea rănit că feciorii nu'l băgau în seamă și nu-i ofereau niciodată vin; dar el se făcea că nici nu dorește să bea și și da aerul că dacă primește să bea, o făcea pur și simplu din curiozitate de savant.

XIX.

Bărbații vorbeau din ce în ce mai animat. Colonelul povestea că manifestul declarației de război se răspândise deja la Petersburg și că exemplarul pe care-l avea el, fusese adus generalului șef de câtră un curier.

— Și care este duhul cel rău care ne împinse la un război cu Napoleon? întrebă Singin. El a tăiat nasul Austriei și acum ne vine rindul și nouă.

Colonelul, un neamț roșu și voinic, bun soldat de-altmintețea și bun patriot, cu toată origina sa, se simți rănit de aceste cuvinte:

— Duh rău? strigă el, rostind cuvintele cu un accent nemțesc. Împăratul, domnule, știe ce face! El spune în manifestul său că nu poate sta nepăsător la primejdia care amenință siguranța imperiului și sfîntenia alianțelor!... adăogă el, apăsând cu osebite asu-

POȘTA REDACȚIEI.

Budapesta. «Scrisoarea deschisă» nu se poate publica.

Poșta Administrației.

Ioan Andreescu Voivodinț. Am descris.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1910.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

BEISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Avis!

În comuna Mândruloc se află de vânzare o fabrică de cărămidă și țiglă, pe un teritor de 15 jughere. Fiind teritorul nisipos se pot pregăti acolo și obiecte de cement etc.

Reflectanții să se adreseze lui Pașcu Bozgan, Mondorlak.

pra acestui din urmă cuvânt, ca și cum el ar fi toată însemnătatea chestiunii.

Apoi, grație unei minunate memorii, exersată de mult a reține edictele oficiale, el repetă cuvânt cu cuvânt cele dintâi linii ale manifestului:

— „Singura dorință, unicul și statornicul scop al Împăratului fiind de a stabili în Europa o pace durabilă, el se hotărăște în sfârșit, ca să ajungă la această realizare, a trimite de pe acum o parte din armată în străinătate”... Iată, domnule, motivul! Incheiă el golindu-și încet paharul și solicitând cu privirea aprobarea contelui.

— Cunoașteți proverbul: „Ieremio, Ieremio, stai acasă și vezi-ți de treabă”... răspunse cu ironie Singin. — Proverbul ni-se potrivește de minune. Insuși Suvarow a mâncat o strașnică bătaie... și azi mai avem noi un nou Suvarow? întrebă el trecând din rusește în franțuzește.

— Trebuie să ne luptăm până la cea din urmă picătură de sânge, strigă colonelul isbind cu pumnul în masă — și să murim pentru Împăratul! Iată ce trebuie, și să vorbim cât mai puțin posibil, adăogă el accentuând cuvântul „puțin” și întorcându-se spre contele. Așa cuvântăm noi, bătrînii husari; și d-ta ce crezi tânărul meu husar? se adresă el lui Nicolae care și neglija vecina ca să poată urmări discuția.

— Sunt cu totul de părerea d-voastră, răspunse el înroșindu-se ca un rac tot învârtindu-și farfuria pe masă și așezându-și paharul cu o mișcare bruscă și desperată de par'că ar fi voit să-l spargă. Sunt convins că noi, Rușii, trebuie să învingem ori să murim.

Dar abea sfârșise fraza și simți că era cam ridicolă, emfatică și nepotrivită.

(Va urma).

430

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, isterie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngreșare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

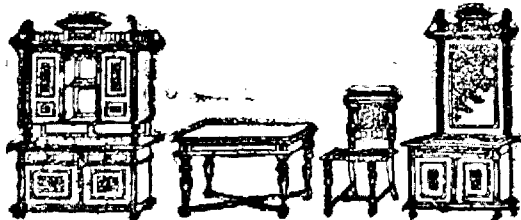
Dr. Marius Sturza.

Mașazin de mobile.

IOSIF HACKLER

tâmplar de mobile și edificii

LUGOȘ, Strada Făgetului No 91.

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pelângă livrare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Bicicletele de renume mondial:

THE CHAMPION și PREMIER

cu osje campanilară

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —

ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.

Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

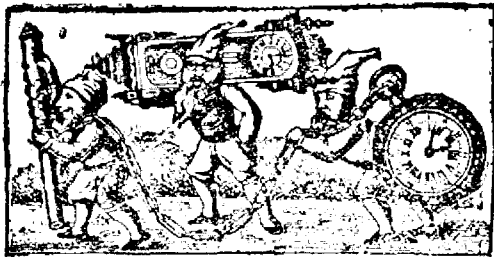
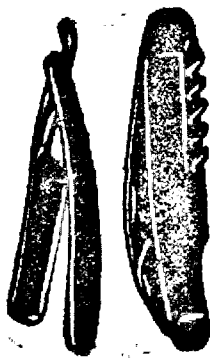
Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru ascuțire artistică și fabricare de cuțite în Marosvásárhely,

Plaza Petöfi-tér No 1.

Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase brice, barbierilor le socotesc taxa numai — pentru cinci. —

Florenthál Vilmos

ciasornicar și giuvaergiu

Segesvár, Beyergasse No 16.

Depozit bogat în totfelul de

ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel.

Articlii de argint de China

Ochelari și zwickerl de Rathenov.

Reparaturile se ecsecută solid și prompt.

Barabás Gergely

sculptor

în Marosvásárhely.

Pregătește pelângă garanție, dușumele artistice, fără crepături și scutite de putrejunie, statuete, paravane din gips și asbest, tincueli cu cement și terezzo plafoane din asbest, decoruri ex- și interne pentru edificii, din gips, cement, piatră și teracotă, iesle, bazine, din cement și beton, scări, ornamente pentru grădini și grote artistice, fântâni săritoare, știucături pentru boltiturile caselor. Lucrări bisericesti, cum și — statui după fotografie sau original. —

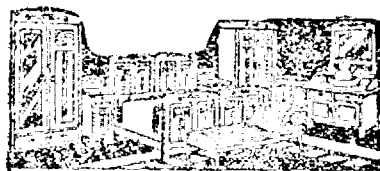
Lemnăria și fabrica de mobile din Ungaria de sud.

(Délmagyarországi farnegmunkáló és bútorgyár).

Timișoara

Fabrica: Elisabetin, Hattyu-u. 23.

Depozitul: Josefín, Kossuth-u. 17.

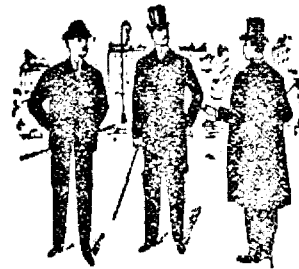

Avem în depozit: mobile p. dormitor, sufragerie, salon și locuințe garçon, lucrate în atelierul nostru, apoi garnituri de piele precum și mobile de aramă, executate după cele mai moderne și nouă cerinți. —

Comandele se efeptuiesc grabnic și conștiințios, pelângă garanță demnă de toată încrederea. Prețuri convenabile.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvár, Szentegyház-u. 6.

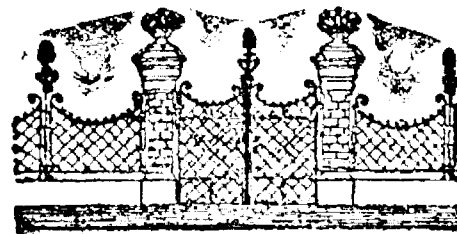
Își recomandă depozitul bogat asortat cu stofe din țară și străinătate, lucrează totfelul de haine bărbătești la ultima modă, croi modern, serviciu prompt, lucru ireproșabil și prețuri moderate.

Klein István

Pima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrățe) de oțel pentru paturi și sâte etc.

— Szeged, Kelemen-u. 4. —

Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard delă 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuțiunei bune, concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios. — Prețurile sale sunt cele mai ieftine. — Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

Urmașul lui

Gustav Novák

pălărier

și magazin de modă bărbătească

Timișoara-Josefin

Strada Ludovic Kossuth No 17.

Cel mai mare magazin de

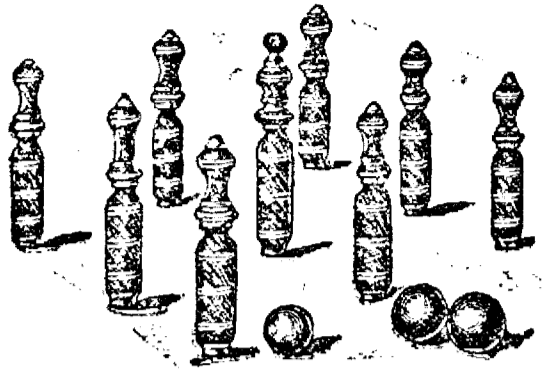
pălării moderne

pentru domni și copii, precum și în articole de modă bărbătească și chipie pentru uniforme cu prețurile cele mai moderate și serviciu prompt.

JOHAN GENSTHALER
 giuvaergiu și ciasnornicar,
 în Orăștie. Szászváros.
 Filială în Szászsebes.
 Vânzare de juvaere, de aur și argint
 și ceasornice pe
 lângă garanție și
 prețuri moderate. —
 Să fac orice reparatură
 de juvaere și ceasor-
 nice de aur, repede
 precis și ieftin. — —
 Serviciu conștiințios. —

POLACSEK HENRIK, strungar artistic
 Budapesta VII., Nagymezőutca 31.

Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima calitate, ca bile pentru popici Lingnum-Sanctum, apoi articole pentru aranjamentul cafenelelor, precum bile, dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rame p. ziare, în prețuri foarte moderate. Totodată iau în interpretare toffelul de reparații în bransa mea, în preț mic. Comandele din provincie se execută prompt și solid.

In atenția celor ce sufăr de vătămură!
 Suspensorii, picioare artificiale, ciorapi de cauciuc, grade haltere, bandage, corsete, bandage dianna pentru femei și toffelul de accesorii chirurgicale se pot cumpăra cu prețuri convenabile dela

Hercz Sándor
 fabricant de mănuși, bandagier și depozitar de unelte chirurgicale în —
Szatmár,
Deák-tér No 2.
 Comandele din provincie se efectuează prompt. —

S'a deschis
 Filiala fabricii de
ghete anatomice Moskovits
 în Arad, Piața Libertății No 18.

Prețuri fixate egal:
 10 Cor.
 13 »
 17 »
 22 »

Prețuri fixate egal:
 10 Cor.
 13 »
 17 »
 22 »

Prețuri egale.

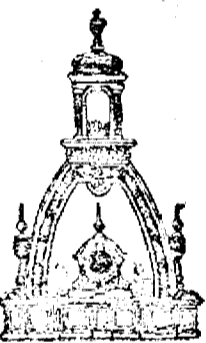
Prețuri fixe.

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lustruitorilor diplomă. —

Taferner Antal
 auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.
 Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, a tafe, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor de asemenea și orice icoane bisericesti. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincie merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

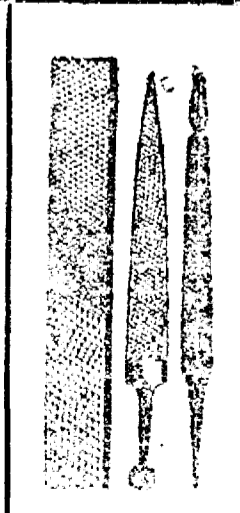
EDUARD LEXEN
 tinichigiu și antepriză de instalațiuni
BRAȘOV, Strada Lungă No 29.
 TELEFON No 834.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiată, vase pentru spălat și altele. Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

● **STEIN MIKLÓS** ●
 fabrică de tăiat pile
Oradea-mare — Nagyvárad.
 Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Haas = Károly
 primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).
 Mare asortiment de
arme și biciclete
 de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate toffelul de reparatură d arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

ABONAȚI!
"TRIBUNA"

Ceas cu lanț împreună.

Un ceas numai C 1.90

Pentru o mai estinsă desfacere în cantitate mai mare, casa de export subscrișă, trimite 1 ceas Anker de precizie, aurit, cu durată de 36 ore la o fragere, împreună cu un lanț, numai în prețul bagatel de 1.90 Cor. pelângă garanția de 3 ani. — Trimitere cu ramburs. —

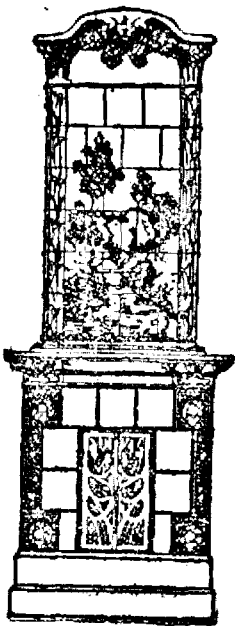
Casa de export

F. Windisch

KRAKAU, No U34.

In caz de nesatisfacere banii se returnează.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolossvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

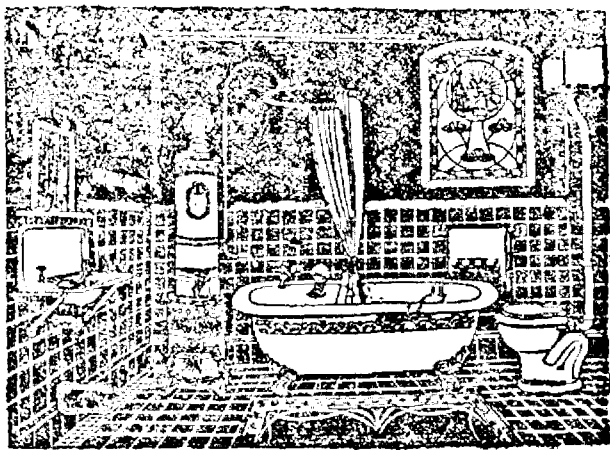
Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Max. Ruck, tinichigiu
Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firmei vane de scaldat. în toată mărimea ș.a

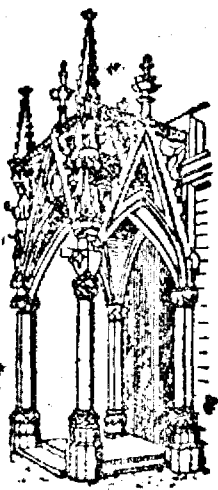

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.
:- In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. :-

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Localitățile balneare — Felix.

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulfur, la temp. de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane litri. Contra bolilor de reumatism, podagră și ischias, contra asudării și contra boalalelor femeiești. :- In 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile balneare din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de acelaș fel. Băi de vană, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de pian și lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Dumineca muzică militară, joc de tennis, promenăzi frumoase, parc de 400 de holde cu plantație minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela 1 Maiu n. Oficiu poatcl, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. muzică nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyógyfürdő).

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

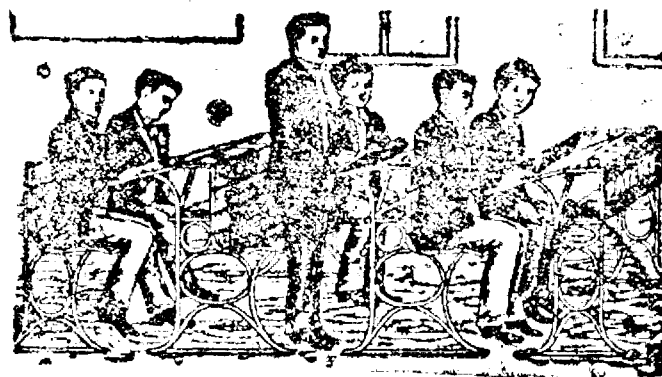
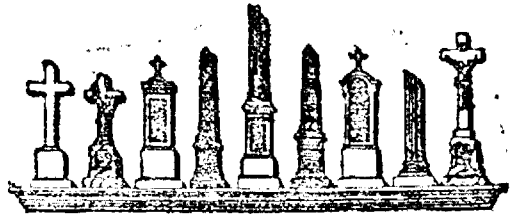
sculptori și măestrii piatrari.

Atelierul central al magazinului: Cluji—Kolozsvár, Dézsma-u. 21!

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și moblarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Friderich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —
— salam și cârnățarie —

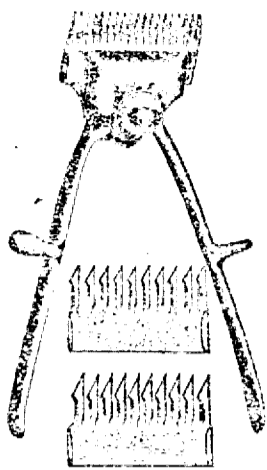
în Nagyszeben—Hermannstadt
— Jungenwald-strasse No 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salamă, pariser, cârneței de hrean și frankfurt, caș de ficat, sarfaladă, etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vânzătorii primesc rabat. Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul.

Numai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. *Fiecare econom* poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediază, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10" un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimite franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj - Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, desenarea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj - Kolozsvár, Piața Mátyás király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român din loc și jur, că am înființat în **Arad, Józseffőherczeg-ut No 9**, un

nou institut de văpsit, curățire chimică și spălarea albiturilor cu aburi

bine aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi

Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai mari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. mușterii pelângă serviciul prompt și efeptuirea — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efeptuiesc prompt.

Iosif Haas

zugrav de biserici în
Nagyszeben - Sibiu - Saggasse No 13.

PRIMEȘTE:

și ia în itreprindere zugrăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Execuție splendidă.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angajament merge în persoană.

Prețuri moderate.

Telefon 557.

Telefon 557.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor — cuvenit. —

Cataloage ilustrate la dorință se trimite gratuit și porto franco. —

Petrof Antal ^{SUCCESOR} Wonka József

fabrică de piane cesar regale în
Timișoara-Josefin, Str. Szilágyi No 13.

Magazin în Hunyadi-ut No 16.

Liferează:

PIANE și PIANINE

efeptuite în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Inginer

Eugen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de vile, școli și ori-ce alte clădiri în stil românesc și modern.

Construirea în beton armat.

Alimentări cu apă și canalizări de orașe etc.

Construcțiuni de magazini de cereale ș. a.

LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efeptuire și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți, gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuiere ș. a.

Comandele se efeptuiesc prompt și conștiințios.

